

Бода І.Р.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету.
Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Західноукраїнського національного університету
Колесніков А. П.*

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства характеризується стрімким поширенням цифрових технологій та активним використанням соціальних мереж у повсякденному житті. Соціальні мережі стали не лише засобом спілкування та обміну інформацією, але й платформою, на якій користувачі публікують відомості про особисте життя, професійну діяльність, майновий стан, місце перебування та інші факти, що можуть мати юридичне значення. У зв'язку з цим інформація, розміщена у соціальних мережах, дедалі частіше використовується як доказ у цивільному, господарському, адміністративному та кримінальному судочинстві.

Цифровізація правовідносин зумовила необхідність адаптації процесуального законодавства до нових реалій. Відповідно до ст. 100 Цивільного процесуального кодексу України електронними доказами визнається інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, які мають значення для справи. До електронних доказів належать електронні документи, вебсайти, вебсторінки, текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, бази даних та інші цифрові дані [5]. Аналогічні положення щодо електронних доказів містяться також у Господарському процесуальному кодексі України [1]. Таким чином, законодавство України фактично визнає можливість використання інформації із соціальних мереж як джерела доказування.

Особливість соціальних мереж полягає в тому, що інформація, розміщена на відповідних платформах, може містити відомості про юридично значущі факти. Наприклад, фотографії можуть підтверджувати місцезнаходження особи у певний час, дописи - свідчити про наявність певних відносин між особами, а коментарі або повідомлення - підтверджувати факт укладення домовленостей чи висловлення певної позиції. У справах про захист честі, гідності та ділової репутації саме публікації в соціальних мережах нерідко стають основним доказом поширення інформації. Крім того, відомості із соціальних мереж можуть використовуватися під час вирішення сімейних, трудових, спадкових та інших категорій спорів.

Разом із тим використання соціальних мереж як джерела доказів пов'язане з низкою практичних та правових проблем. Насамперед це

стосується забезпечення достовірності та автентичності цифрової інформації. На відміну від традиційних письмових документів, інформація в мережі Інтернет може бути змінена, видалена або сфальсифікована протягом короткого часу. Саме тому особливого значення набуває належна фіксація електронних доказів. У науковій літературі зазначається, що для забезпечення доказової сили інформації з мережі Інтернет можуть використовуватися скріншоти сторінок, протоколи огляду вебсторінок, нотаріальне посвідчення змісту вебресурсів та інші способи фіксації цифрових даних [3].

Однак навіть належно зафіксована інформація не завжди є беззаперечним доказом. Суд повинен встановити належність відповідного акаунта конкретній особі та перевірити справжність розміщених матеріалів. Це пов'язано з тим, що користувач може використовувати вигадане ім'я, чужі фотографії або взагалі не бути фактичним власником облікового запису. У таких випадках виникає необхідність додаткового дослідження електронних даних, отримання інформації від адміністраторів платформ або проведення комп'ютерно-технічних експертиз.

Важливу роль у формуванні підходів до оцінки електронних доказів відіграє судова практика. Верховний Суд неодноразово наголошував, що електронні докази повинні оцінюватися з урахуванням їх належності, допустимості, достовірності та достатності для підтвердження відповідних обставин справи [4]. При цьому сам факт подання скріншоту чи роздруковки сторінки із соціальної мережі не завжди є достатнім для підтвердження певних обставин без додаткових доказів, які б підтверджували походження та справжність відповідної інформації.

Окремою проблемою залишається недостатня деталізація законодавчого регулювання порядку отримання та дослідження електронних доказів. Незважаючи на закріплення загального поняття електронного доказу в процесуальному законодавстві, на практиці продовжують виникати труднощі щодо визначення критеріїв автентичності цифрових даних, порядку їх фіксації та оцінки судом. Науковці та практики звертають увагу на необхідність удосконалення нормативної бази у сфері використання електронних доказів, що дозволить забезпечити єдність судової практики та підвищити ефективність захисту прав учасників судового процесу [2].

Отже, соціальні мережі сьогодні є важливим джерелом доказової інформації та активно використовуються у судовому процесі. Їх значення постійно зростає разом із розвитком цифрових технологій та збільшенням обсягів інформації, що поширюється в мережі Інтернет. Водночас ефективне використання таких доказів потребує належного правового регулювання, удосконалення механізмів їх фіксації та перевірки, а також формування сталої судової практики щодо оцінки інформації із соціальних мереж як джерела доказів у судочинстві.

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
2. Електронні докази у кримінальному процесі України: проблеми правового регулювання. URL: <https://bg.mk.court.gov.ua/sud1404/pres-centr/news/1801155/>
3. Заріцька О. С., Заріцький М. Д. Фіксація електронних доказів, отриманих у мережі Інтернет, у цивільному процесі. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-law/article/view/1005>
4. Позиція Верховного Суду щодо використання електронних доказів у кримінальному провадженні. URL: <https://gd.if.court.gov.ua/sud0905/pres-centr/news/1651825/>
5. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 30.05.2026).
6. Kovalchuk O., Kolesnikov A., Proskurniak I., Halunko V., Kovach Y. Implementation of innovative information technologies in judicial proceedings: organizational and legal aspect. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13, No. 76. Pp. 53-62